

Atque hæc sunt, quæ paucis de superficiali hujus Terraquei globi structurâ, (in cujus tamen profunditates nemo unquam ad dimidium milliare germanicum pertigit) adduci voluerimus.

Verum enim verò, quid de interioribus penetralibus, ad 100, 200, 400, 800, & ultra milliaria dicemus?

Telluris Viscera omnimodo incognita.

Quis scit, quid aliarum nobis unquam meditarum Creaturarum, nec cogitatione quidem fingendarum structurarum, viscerumque, &c. in imis & ingentibus illis recessibus, inclusum vel absconditum sit? Cùm enim Deus & natura Microcosmum, om-

niaque animalia circa hunc globum reptantia, tam mirificè externè quàm internè ornaverit, & nihil quicquam omiserit vel superfluum in eis fecerit, facilè concludendum: quod ætherei hujus animalis, Macrocosmi scil. internum incomprehensibilis amplitudinis spatium, non petrosâ aut lutea saltem massâ, extractum sit; Ridelicet certè foret Regis alicujus Palatium extrinsecè solum ornare, internum autem Spatium inextractum nullius usui relinquere: Idem statuendum de subterraneo, nunquam ab ullo humano intellectu penetrato loco.

CAPUT IV.

De TELLURIS ANIMA.

Fuerunt qui Telluri Animam vegetabilem ac sensibilem adscripserunt.

PRædictæ & aliæ circa Telluris globum observationes, tot functiones effectionesque edunt, ut sese, cæteris paribus, pro animâ vegetabili & sensibili non paucis Philosophis venditaverint.

Sic *Chilon* in monte *Olympo* disputans, Tellurem homini similem affirmavit: hoc est, animâ præditam, vegetativâ & intellectivâ, in suo scil. genere.

Stoici arbitrati sunt Tellurem Animal esse.

Et *Stoici* arbitrati sunt: Tellurem animal esse, mente & Spiritu præditum, habens in profundo Oceani quasdam cavitates, tanquam nares, per quas exspiret & inspiret aquas, unde accessum & recessum Maris fieri putarunt.

Rationes.

Etiamsi autem (uti communiter animalia hujus Telluris) passus non faciat; tamen mens in illa agit molem, & quicquid in rerum natura excellit, illud sine dubio animam habere necesse est; Non itaque nobis vermibus Telluris, ita abjectè vel contemptim de cælestium corporum primariorum majestate sentiendum, in quibus tamen Dei omnipotentia præcipuè manifestata est.

Anima.

Anima dicitur actus corporis organici: Telluri non solum actus est insitus per totam molem, sed etiam adnascentium, excrescentium, supervenientium &c. entelechicè ab illo pendent.

Organa si desideres, ecce polos duos, qui per virtutem magneticam firmiter & immobiles servantur, non aliâ de causâ, quam ut se Terraqueus globus circa axes vel centrum suum, in fixâ statione absque omni vacillatione, vertere, Solemque (à quo recreatur & simul in circuitu magno seu annuo circumducitur) observare, ac ejus lumen, convertendo sese ob salutem suam & omnium supra suum corpus nascentium & viventium incolumitatem, recipere possit.

Hunc motum à Tellure, non autem ab altissimo quodam primo mobili esse, colligitur firmissimis rationibus ex vero mundi Systemate, per totum lib. 6.

Motus Telluris non est à quodam ficto Mobili.

Si itaque à Tellure est! Motor hic, anima ejus est; cujus fedes in intimis visceribus & sine dubio ignis vel ignea Flamma à Solis igne mutuò sumpta; quam partim ab aqua nutriri (sicut videmus quod faber, ignem aquæ aspergine instaurare potest) & tanquam principium activum, omnia reliqua informare, animareque putandum; unde perpetuam deprehendimus humorum, diversorumque effluviolorum vim, perenni fluxu è Terra emanare, perpetuos efflari halitus, &c.

Telluris vita à Solis flamma mutuò sumpta.

Non igitur à ratione alienum illud *Hippocratis*, qui dicit: Animatum corpus undique esse perspirabile, & ad quicquid.

Hippocratis sententia quid sit Corpus Animatum.